

Witam Wszystkich!

Mam nadzieję, że święta naładowały Was pozytywnie i możemy dalej pracować.

Temat : Czy wszystkie skały są twarde?

Wytyczne do lekcji.

1. Z pewnością na spacerach widzieliście wielokrotnie kamienie. Jedne większe, inne mniejsze, bardziej twarde o które możemy się potknąć i te bardziej miękkie jak glina.

Otóż od dziś na te kamienie będziemy mówić skały lub kawałki skał.

Innymi słowy mówiąc, skała to naturalny element środowiska geograficznego, który zbudowany jest z jeszcze mniejszych ziarenek (cząstek). Te ziarenka nazywamy minerałami. Są one podstawowym budulcem Ziemi.

Jeśli Ziarenka (minerały) ściśle przylegają do siebie to skała jest twarda a jeśli przylegają mniej ściśle to skała bardziej będzie się kruszyć.

Dlatego dzielimy skały na :

- a) lite: jak granit, marmur, piaskowiec, wapień
- b) związane: glina, less
- c) luźne: piasek, żwir

2. Popatrzcie na fotografie na stronę 144 i 145

Granit (to ta pierwsza skała) powstała głęboko pod ziemią z gorącej masy zwanej magmą. W granicie widać minerały gołym okiem. Nazywają się: kwarc, skałen i mika

Druga fotka to piaskowiec. Zwróćcie koniecznie uwagę na pęknięcia na tej skale. Pęknięcia powodują podzielenie skały na charakterystyczne bloki.

Trzecia fotka to wapień. Widzimy go na przykładzie takiej potężnej skały którą nazywamy Maczugą Herkulesa. Znajduje się na Wyżynie Krakowsko – Częstochowskiej Tam też znajduje się bardzo dużo takich dziwnych form. Ponieważ wapień jest skałą mniej twardą to woda może rzeźbić w tych skałach takie różne kształty.

3. Kolejne fotki to glina i less.

Glinę, każdy z Was widział. Zwłaszcza po deszczowym dniu, można się łatwo poślizgnąć.

Natomiast less jest zupełnie inny. Ta skała składa się z pyłu, który nanosi wiatr. Był ulega scaleniu w skałę, ale też podatny jest na wypłukiwanie np. przez deszcze. Wtedy w takich skałach powstają wąwozy lessowe. Czasami takie wąwozy możemy zobaczyć na filmie „Ojciec Mateusz” ponieważ najwięcej tych wąwozów jest koło Sandomierza w stronę Wyżyny Lubelskiej.

4. Ostatnia grupa to skały luźne, czyli takie które możemy przesypać z ręki do ręki.

Na fotografii widzimy wydmy, która jest zbudowana z piachu. Przypomnij sobie, gdzie jeszcze taka skałę można spotkać w Twojej okolicy?

Na drugiej fotografii zaś widzimy żwir. Porównaj te skały, zwróć uwagę na wielkość ziaren w tych skałach. I zastanów się dlaczego wydmy zbudowane są z piasku a nie ze żwiru, dlaczego dużo żwiru jest przy rzece?

Jeśli nie znasz odpowiedzi na to pytanie, to pomyśl jaka siła buduje wydmy: rzeka czy wiatr ?

I co jest cięższe żwir czy piasek...

5. Ostatnia rzecz to gleby.

Przez glebę rozumiemy najbardziej zewnętrzną część skorupy ziemskiej. Gleba wydaje na świat rośliny dzięki czemu mamy jedzenie. Są różne gleby, te bardziej żyzne jak czarnoziem i mniej żyzne jak bielica. Żeby powstała gleba jak na zdjęciu w podręczniku musi najpierw być skała czyli podłoże. Popatrz na zdjęcie. Zwróć uwagę, że im wyżej tym warstwa skały jest cieńsza. Potem są inne warstwy gleby – każda w innym kolorze. Są to tak zwane poziomy glebowe. Najważniejszy jest ten na górze. To tzw. próchnica. To ona decyduje o tym czy gleba jest żyzna czy nie.

Pamiętaj!!! Im więcej próchnicy, tym bardziej żyzna gleba (bardziej wartościowa)

Gleba to także miejsce życia mikroorganizmów, kretów, nornic, dżdżownic i innych pożytecznych zwierząt.

Mam nadzieję, że temat był ciekawy i z pewnością byście mnie na lekcji zagadali , jak zwykle. Póki co musimy pracować w taki sposób. Pozdrawiam Was ciepłutko. Do następnego razu.